

**НА ПЕРЕТИНІ ІСТОРІОГРАФІЇ,
ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА АРХІВІСТИКИ:
ДО ЮВІЛЕЮ ДОКТОРКИ ІСТОРИЧНИХ НАУК,
ПРОФЕСОРКИ ГАЛИНИ КОЦУР**

Ярослав Калакура, Марина Палієнко

**AT THE INTERSECTION OF HISTORIOGRAPHY,
SOURCE SCIENCE AND ARCHIVISTICS:
TO THE ANNIVERSARY OF DOCTOR OF HISTORICAL SCIENCES,
PROFESSOR HALYNA KOTSUR**

Yaroslav Kalakura, Maryna Palienko

The article highlights the life and creative path of Halyna Heorhievna Kotsur, doctor of historical sciences, professor, acting head of the department of archival studies and special branches of historical science at Taras Shevchenko Kyiv National University, on the occasion of her anniversary.

The multifaceted issues of the scientist's scientific research are analyzed, three main stages of her scientific research activity are singled out, and her contribution to the development of Ukrainian historiography, cultural history, religion, source studies, archeography, and archival science is highlighted. Halyna Heorhievna Kotsur has more than 300 scientific and scientific-methodological works, including 14 individual and collective monographs, more than 40 textbooks and training manuals. She proudly represents the interdepartmental Scientific School of Historiography, Source Studies and Archival Studies of Shevchenko University. Her works are Ukrainian-centric, inter-

disciplinary in nature and are on the border of many fields of knowledge about history, culture and man.

It is noted that H. H. Kotsur is one of the developers and implementers of the Educational Program «Archivistics and Documentation Management», a highly qualified teacher and mentor of student youth, a multifaceted personality, a person of high moral qualities. Her lectures are professionally oriented, creative in nature, based on the latest achievements of historical science and archival science.

Keywords: Professor H. H. Kotsur, intellectual biography, scientific and pedagogical activity, historiography, archival science, research problems.

16 квітня 2024 р. – ювілейна дата у житті знаної української історикині Галини Георгіївни Коцур – докторки історичних наук, професорки, завідувачки кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Знаної, передусім, своєю багаторічною працею на ниві української історичної науки, ґрунтовними дослідженнями на стику історіографії, історичного джерелознавства, історії культури, духовності, археографії та архівістики. Маємо приємність знати особисто. спілкуватися і співпрацювати з нею більше двох десятиріч. Цінуємо її інтелект, ерудицію, широкий кругозір, професійну компетентність, педагогічний хист, а також людські якості: чесність, чуйність, доброту, тактовність, толерантність, працьовитість, комунікативність, вміння працювати в команді, оптимістичний характер і почуття гумору. Все це й спонукає нас написати це біобіліо-

графічне есе про ювілярку і в такий спосіб привітати її від колективу кафедри та від спільноти українських істориків і архівістів.

Галина Георгіївна народилася у старовинному селі Товтри з дивовижною історією, давніми культурно-просвітницькими традиціями Заставнівського району на мальовничій Буковині у хліборобській родині (Колесник 2014, с. 6–7). Батьки Ганна Дмитрівна та Георгій Петрович, а відтак учителі прищепили їй любов до рідної землі, української мови, пісні, музики, праці, християнські цінності, інтерес до знань, повагу до старших людей, сформували мрію. Ще в школі у неї зародилося зацікавлення історією рідного села, краю і цей інтерес постійно наростав, закладаючи фундамент її життєвого кредо: **«Благородна мета – перший крок до успіху, а досягає її той, хто прагне і працює!»**

На відмінно закінчивши в 1988 р. Таврівську середню школу, Галина поступила на історичний факультет Чернівецького державного університету. Вже з молодших курсів стала активною учасницею студентського життя і громадської діяльності, захопилася науковою роботою з історичного краєзнавства і це захоплення набувало дедалі ширшого змісту та академічного спрямування. Символічно, що перша її наукова публікація побачила світ у 1984 р., тобто 40 років тому, і була присвячена роботі історичного наукового гуртка університету під назвою «Пошук».

Після закінчення в 1988 р. університету працювала учителькою історії та суспільствознавства у Чернівецькій загальноосвітній школі № 31, а з 1989 р. викладачкою історії у Буковинському фінансовому технікумі, трансформованому згодом у державний фінансово-економічний інститут, успішно поєднуючи педагогічну діяльність з науковою. У 2001 р. вона успішно захистила кандидатську дисертацію в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка «Нова економічна політика в Україні: історіографія» за спеціальністю історіографія джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни і на запрошення Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича в 2003 р. перейшла працювати на кафедру релігієзнавства та теології, стала доцентом, була заступником декана філософсько-теологічного факультету. Тут вона розробила цілу низку актуальних навчальних курсів, зокрема «Релігійна культурологія», «Дохристиянські вірування українців», «Загальне релігієзнавство», «Історія священних писань» та ін., продовжувала наукову діяльність у рамках докторського проєкту.

З 2008 р. Галина Георгіївна працює в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Спочатку була обрана за конкурсом на посаду доцента кафедри історії для гуманітарних факультетів, де викладала Історію України, Культурологію, Політичну історію, Вступ до університетських студій та інші дисципліни, а з 2016 р. доцентом кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки. Історикиня підготувала нові лекційні курси з таких дисциплін як «Історія державності України», «Історія книги і книгодрукування», «Археографія» «Організація науково-дослідної роботи студентів», «Теорія і практика референтської діяльності», «Архіви літератури і мистецтва в сучасному культурному та інформаційному просторі», «Теорія і практика зв'язків з громадськістю» та ін. Водночас вона значну увагу продовжувала приділяти науковій роботі в галузі української історіографії і в 2019 р. успішно захистила докторську дисертацію «Постать останнього кошового отамана П. І. Калнишевського у контексті історії Запорозької (Нової) Січі: історіографія». В 2023 році Галині Георгіївні присвоєно звання професора. Окрім того, вона заступниця головного наукового редактора фахового видання з історичних наук «Часопис української історії», членкиня Науково-методичної комісії факультету. Галина Георгіївна – Відмінник аграрної освіти та науки України (2009). Має відзнаки: Міністерства аграрної політики України (2009), Національної спілки краєзнавців України (2014, 2019), Київського міського голови (2009), подяки Чернівецького міського голови (2008), Голосіївської районної у місті Києві державної адміністрації (2009), Української Греко-Католицької Церкви (2014). Митрополитом Київським і всієї України, предстоятелем ПЦУ Епіфанієм нагороджена Благословенною Грамотою Православної церкви України (2019).

Достатньо ознайомитись з бібліографією наукового доробку Г. Г. Коцур, яка включає понад 300 праць, у тому числі 14 індивідуальних та колективних монографій, більше 40 підручників і навчальних посібників з різних галузей гуманітаристики (з них 9 із грифом МОН України), понад дві сотні наукових і науково-популярних статей (зокрема, й у виданнях, включених до наукометричної бази Scopus та Web of Science), повідомлень, рецензій, щоб пересвідчитись, наскільки широкими, різноплановими і багатоаспектними є її наукові зацікавлення. Пріоритетне місце в проблематиці дослідницької діяльності вченої посідають проблеми української історіографії, історії культури, релігії, духовності, методологічного, джерельного та архівознавчого забезпечення досліджень.

Ретроспективний погляд на професійне і творче зростання Галини Георгіївни, її внесок у скарбницю історичної науки дозволяє відстежити, як змінювалися світоглядні орієнтири і мето-

дологічні засади її досліджень, а вони віддзеркалюють загальні тенденції відродження національних традицій української історіографії, очищення від ідеологічних нашарувань радянської доби, подолання стереотипів, породжених формаційним трактуванням історичного процесу, його колонізацією та комунізацією. В інтелектуальній біографії історикині досить рельєфно простежується **три основних східники** наукової творчості. **Перша** (1998–2005 рр.) пов'язана з дослідженням нового бачення історії України в контексті відновлення її незалежності і написанням кандидатської дисертації. Наукові і науково-методичні праці авторки, опубліковані на межі XX–XXI ст., з історії України (Коцур 1998, 2002, 2003), культури і релігії (Коцур 2007, 2008), історіографії (Коцур 2000, 2001, 2002) показали відмову від партійно-класового підходу, вміння системно працювати з конкретно-історичними та історіографічними джерелами, здатність до критичного аналізу розвитку історичних знань, корпоративного порівняння старої і нової науки, відстоювання нового бачення української історії. Це ще більш яскраво засвідчили її ґрунтовні студії, присвячені історіографії Нової економічної політики (НЕП) в Україні, її періодизації (Коцур 2002). Складність історіографічного дослідження полягала в тому, аби не потонути у величезному масиві публікацій з цієї проблематики, створених у радянські та пострадянські часи, а також у діаспорі, знайти те раціональне зерно, яке дозволило б вийти на нове розуміння сутності, призначення і особливостей НЕПу. На противагу радянським історикам, які трактували НЕП як досконалу політику переходу від капіталізму до соціалізму, акцентували увагу на відбудові і пожвавленні економіки, індустріалізації та колективізації країни, замовчуючи при цьому такі драматичні явища як масові репресії, голодомори, авторка виокремила дослідження 1990-х рр., які переконливо довели, що НЕП представляла собою вимушену зміну тактики більшовиків у відповідь на тотальну кризу, породжену політикою воєнного комунізму, стала кон'юнктурною реакцією на масовий робітничий і селянський рух спротиву. Авторська інтерпретація нової економічної політики, її особливостей в Україні вивела дослідницю на нове розуміння НЕПу як спроби зняти політичну і соціальну напругу в суспільстві, запобігти антибільшовицькі заворушення і повстання. Значення публікацій Г. Г. Коцур і в тому, що вони акцентують увагу на осмисленні політичного, етнонаціонального і соціально-культурного змісту НЕПу, деформованого партійно-класовим підходом, утвердженням влади партійно-радянської номенклатури та наростанням тоталітаризму. На думку авторки, запровадження централізованого планування розвитку країни, перехід до форсованої індустріалізації, суцільної і насильницької колективізації села, ліквідації заможного селянства, відмова від українізації призвели до згортання НЕПу наприкінці 1920-х рр. Варто зазначити, що після захисту дисертації інтерес дослідниці до цієї проблеми не спав. Вона зосереджується на тих уроках НЕПу, які важливі для проведення реформ в незалежній Україні, зокрема розвитку ринкової економіки і біржової торгівлі (Коцур 2007).

Друга східинка (2006–2020 рр.) творчості Г. Г. Коцур характеризується її заглибленням в історіографію та антропологію історії українського козацтва і підготовкою докторської дисертації. Як трансформувалося предметне поле основних досліджень авторки у цей період і чому чільне місце серед них посіла історіографія Нової Січі та постаті кошового отамана Петра Калнишевського? Очевидно, це зумовлювалось тим, що Галина Георгіївна, працюючи над поглибленням знань з історії ранньомодерної України, досліджуючи її державність, конструюючи портрети державних і політичних діячів, беручи участь у створенні понятійно-термінологічного довідника з історії (Коцур 2004, 2009, 2014), відчула необхідність звернутися до нової методологічної опції історіографії, зокрема до цивілізаційного та антропологічного трактування українського історіографічного процесу. Внаслідок цього ключовим об'єктом наукового дослідження у форматі докторської дисертації стала історіографія постаті останнього кошового отамана П. І. Калнишевського у контексті історії Запорозької (Нової) Січі. Цій проблемі присвячено дві її монографії (Коцур 2012, 2017), бібліографічний покажчик (Коцур, 2016) і понад 70 наукових статей (Коцур 2011, 2012, 2019, 2020). Сміливий задум і реалізація великого наукового проєкту, присвяченого персоналістичній історіографії та антропологічному підходу до аналізу козацької доби української історії через призму такої постаті як кошовий Петро Калнишевський став знаковим рубежем і новим етапом наукових студій Галини Георгіївни. Автори цієї статті мали честь брати участь у засіданні вченої спеціалізованої ради, на якій відбувся блискучий захист дисертації, і виступати в дискусії. Офіційні опоненти і члени ради дали високу оцінку роботі і одноголосно проголосували за присудження Галині Георгіївні наукового ступеня докторки історичних наук.

Авторка вперше в українській історіографії здійснила синтез наукових праць з історії Нової Січі і життєдіяльності кошового отамана Петра Калнишевського, спираючись не тільки на на-

явні дослідження але й на опубліковані та архівні документальні джерела. Це й дозволило заповнити існуючі прогалини в історіографії проблеми і вийти на нове розуміння державницької ролі останнього кошового Нової Січі, якого запорожці десять разів обирали своїм отаманом. Завдяки працям Галини Георгіївни українська історична наука отримала найновіший і найповніший образ П. Калнишевського як великого військового полководця, дипломата, господарника, організатора, мецената, вона спростувала спроби окремих істориків, передусім російських, представити його як лояльного політика у ставленні до Московії. Найголовнішим аргументом проукраїнської орієнтації Кошового, відданості козацьким вольностям, на думку авторки, стало його 25-річне заслання на зловісних Соловках і приєднання за рішенням Помісного Собору Української православної церкви Київського патріархату «праведного Петра Багатостраждального (Калнишевського)» до лику святих. Доречно згадати, що історикиня чи не вперше в новітній українській історіографії провела паралелі між знищенням Запорозької Січі і нинішньою агресією РФ проти України (Коцур 2018).

Третя, сучасна сходинка (з 2021 р. і до нинішнього дня) – це новий рівень і нова якість пізнавальних студій Галини Георгіївни на ґрунті історичного синтезу, вихід на міждисциплінарну проблематику, заглиблення в проблеми підготовки професійних істориків, архівістів, методології історичної науки, спеціальних історичних дисциплін. Не полишаючи козацьку проблематику, авторка продовжує свої студії з української державності, з історії західноукраїнських земель, рідної їй Буковини, з історіографії, історичного джерелознавства, нумізматики, археографії та архівістики (Коцур Г., Коцур А. 2021, 2023), дедалі тісніше пов'язує їх з навчальним процесом, з реалізацією Освітньої програми «Архівістика та управління документацією», з розробкою нових лекційних курсів, з керівництвом кваліфікаційними роботами студентів, проведенням архівної практики. У цьому зв'язку вона опирається на власний досвід опрацювання архівних джерел, археографічної діяльності, зокрема підготовки документальних видань.

Цілком природно, що про Галину Георгіївну тепло, з шаною відгукуються колеги по роботі та студенти як про високопрофесійного педагога, наукову наставницю і щирю порадицю. Це наслідок того, що вона сама лагідно і з великою повагою ставиться до студентів як до партнерів, допомагає їм розібратися у складних життєвих і світоглядних питаннях. Її лекції фахово орієнтовані, ґрунтуються на новітніх досягненнях науки, архівної та археографічної практики, носять творчий характер, екстраполюються на аналіз сучасних політичних та соціокультурних процесів і, як наслідок, викликають зацікавленість студентської молоді.

Співпрацюючи разом і спілкуючись з Галиною Георгіївною, ми не могли не помітити, наскільки це багатогранна, інтелектуально багата, високоінтелігентна, цікава, доброзичлива і чуйна людина, здатна до самовдосконалення. Професорка випромінює позитив і життєдайну енергетику. Будучи романтиком за вдачею, вона продовжує невтомний пошук нового, намагається глибше пізнати людей і зрозуміти загадковість навколишнього світу, закономірності його розвитку, залишаючись при цьому інтровертом, який прислухається до себе, до своїх відчуттів та інтуїції.

Втіхою та натхненням для Галини Георгіївни є її родина: чоловік Анатолій Петрович – один із провідних історіографів України, дочка Віта, яка також займається науково-педагогічною діяльністю. Відрадно, що вчена не пориває зв'язків зі своїм рідним селом і селянами, де в батьківській хаті живе мама, є Почесною громадянкою с. Товтри (2011). На виклик агресії РФ проти України родина Коцурів активно долучилася до волонтерського руху на допомогу ЗСУ.

Підсумовуючи сказане, видається доцільним наголосити, що професорка Галина Георгіївна Коцур з гідністю представляє міжкафедральну Наукову школу з історіографії, джерелознавства та архівістики Шевченкового університету. Її праці україноцентричні, носять міждисциплінарний характер і знаходяться на межі багатьох галузей знань про історію, культуру і людину. Свій ювілей вона зустрічає у розквіті творчих сил, сповнена оптимізму, нових наукових задумів. Ось чому спільнота українських істориків, джерелознавців і архівознавців, які знають її особисто або за працями, колеги по роботі, учні, друзі і автори цієї статті зичать їй міцного здоров'я, подальших успіхів на ниві історичної науки і виховання студентської молоді, наснаги і творчого довголіття.

Список джерел та літератури

Діячі науки і культури України: нариси життя і діяльності, 2007, За заг. ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес. Київ-Чернівці: Книги-XXI.

Історія в термінах і поняттях: довідник: Навч. Посібник, 2014, За заг. ред. Т. В. Орлової. Вишгород: ПП Сергійчук М. І.

- Історія України, 1998, Навчально-методичний посібник (для студентів неспеціальних факультетів). Чернівці: Рута.
- Історія України, 2001, Навчально-методичний посібник. Переяслав-Хмельницький-Чернівці.
- Історія України, 2009, Підручник з грифом МОН України. Київ: Видавн.-поліграф. центр «Київський університет».
- Історія української державності, 2003, Навчально-методичний посібник. Переяслав-Хмельницький.
- КОЛЕСНИК, В. Ф., 2014, Галина Георгіївна Коцур: штрихи до портрета. Часопис української історії. Вип. 29, 3–8.
- КОЦУР, А. П., КОЦУР, Г. Г., 2023, Українська сучасна історіографія. Навчально-методичний комплекс. Переяслав.
- КОЦУР, Г. Г., 2000. Стан наукової розробки та періодизація історіографії непу в Україні. Наукові записки з української історії: Зб. наук. ст. Переяслав-Хмельницький. Вип. 11, 121–139.
- КОЦУР, Г. Г., 2001, Неп в Україні: історіографія 1920-х рр. Наукові записки з української історії: Зб. наук. ст. Переяслав-Хмельницький. Вип. 12, 278–292.
- КОЦУР, Г. Г., 2002, Історіографія нової економічної політики в Українській СРР: монографія. Київ: Хрещатик.
- КОЦУР, Г. Г., 2002. Сучасний етап дослідження непу. Наукові записки з української історії: Зб. наук. ст. Переяслав-Хмельницький. Вип. 13, 427–441.
- КОЦУР, Г. Г., 2004, Історичні портрети державних та політичних діячів України. Навчально-методичний посібник. Київ-Переяслав-Хмельницький.
- КОЦУР, Г. Г., 2007, Біржова торгівля України в період нової економічної політики (1921–1929 рр.): монографія. Київ-Чернівці: Книги-XXI.
- КОЦУР, Г. Г., 2011, Історіографія історії Нової Січі (1734–1775 рр.): монографія. Київ: Книги-XXI.
- КОЦУР, Г. Г., 2012, Петро Калнишевський: нескорений духом: монографія. Київ-Переяслав-Хмельницький: Книги-XXI.
- КОЦУР, Г. Г., 2017, Кошовий отаман Запорозької Січі Петро Калнишевський: історіографічний дискурс: Монографія. Київ-Чернівці: Книги-XXI.
- КОЦУР, Г. Г., 2023, Історія державності України. Навчально-методичний комплекс. 2-е вид., доп. Київ.
- КОЦУР, Г. Г., КОЦУР, А., 2021, Трансформація теоретико-методологічної підготовки фахівців-істориків в умовах сучасних постмодерністських викликів. International scientific innovation in human life. The 5th International Scientific and Practical Conference. November 17–19, Cognum Publishing House, Manchester, United Kingdom, 625–627.
- КОЦУР, Г., 2011, Кошовий отаман Запорозької Січі Петро Калнишевський: нові підходи до з'ясування дискусійних сторінок біографії. Питання історії України: Зб. наук. праць. Чернівці, 25–29.
- КОЦУР, Г., 2012, Петро Калнишевський в публікаціях «Киевской старины». Київська старовина. № 2, 161–170.
- КОЦУР, Г., 2018, Знищення Запорозької Січі 1775 р. та російська агресія проти України 2014 р.: історія повторюється. Europa Środkowa i Wschodnia: sto lat przemian, 1918–2018. 5–6 July 2018. The East European State Higher School in Przemyśl, Poland, Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu, 77–81.
- Кошовий отаман Петро Калнишевський, 2016, біобібліогр. покажч. Уклад. і авт. вступ. ст. Г. Г. Коцур; Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. Київ- Корсунь-Шевченківський: ФОП Гавришенко В. М.
- Релігієзнавство, 2008, Рекомендовано МОН України як навч. посібник для студентів вузів. За ред. В. І. Докаша, Г. Г. Коцур. Чернівці: Рута.
- KOTSUR, H., 2019, Military Art of the Kish Ataman of Zaporozhka Sich Petro Kalnyshevskiy in Historography of the End of the XVIII – the Beginning of the 20th Centuries. Journal of Ukrainian History. Kyiv, Issue 39, 81–93.
- KOTSUR, H., 2020, Biography of the Kosh Otaman Petro Kalnyshevskiy: Revealed & Unknown Pages. Journal of Ukrainian History. Kyiv, Issue 41, 48–55.

References

- Istoriia Ukrainy, 2010, [History of Ukraine]. Navchalno-metodychnyi posibnyk. Pereiaslav-Khmelnytskyi-Chernivtsi. [In Ukrainian].
- Diiachi nauky i kultury Ukrainy: narysy zhyttia i diialnosti, 2007, [Figures of science and culture of Ukraine: essays of life and activity]. Za zah. red. A. P. Kotsura, N. V. Teres. Kyiv-Chernivtsi: Knyhy-XXI. [In Ukrainian].

- Istoriia ukrainskoi derzhavnosti, 2003, [History of the Ukrainian state system]. Navchalno-metodychnyi posibnyk. Pereiaslav-Khmelnitskyi. [In Ukrainian].
- Istoriia Ukrainy, 1998, [History of Ukraine]. Navchalno-metodychnyi posibnyk (dlia studentiv nespetsialnykh fakultetiv). Chernivtsi: Ruta. [In Ukrainian].
- Istoriia Ukrainy, 2009, [History of Ukraine]: Pidruchnyk z hryfom MON Ukrainy. Kyiv: Vydavn.-polihraf. tsentr «Kyivskiy universytet». [In Ukrainian].
- Istoriia v terminakh i poniattiakh, 2014, [History in terms and concepts: reference book]: dovidnyk: Navch. posibnyk. Za zah. red. T. V. Orlovoi. Vyshhorod: PP Serhiichuk M. I. [In Ukrainian].
- KOLESNYK, V. F., 2014, Halyna Heorhiivna Kotsur: shtrykhy do portreta [Halyna Heorhiivna Kotsur: strokes to the portrait]. Chasopys ukrainskoi istorii. Vyp. 29, 3–8. [In Ukrainian].
- Koshovyi otaman Petro Kalnyshevskiy, 2016.: biobibliohr. pokazhch[Ataman Petro Kalnyshevskiy: biobibliography. show]. ukлад. i avt. vstup. st. H. H. Kotsur. Kyiv. nats. univ. imeni Tarasa Shevchenka. Kyiv-Kor-sun-Shevchenkivskiy: FOP Havryshenko V. M. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2019, Military Art of the Kish Ataman of Zaporozka Sich Petro Kalnyshevskiy in Historogra-phy of the End of the XVIII – the Beginning of the 20th Centuries. Journal of Ukrainian History. Kyiv. Issue 39, 81–93. [In English].
- KOTSUR, H., 2020, Biography of the Kosh Otaman Petro Kalnyshevskiy: Revealed & Unknown Pages. Jour-nal of Ukrainian History. Kyiv, issue 41, 48–55. [In English].
- KOTSUR, A. P., KOTSUR, H. H., 2023, Ukrainska suchasna istoriografiia [Ukrainian modern historiography]. Navchalno-metodychnyi kompleks. Pereiaslav. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2000, Stan naukovoї rozrobky ta periodyzatsiia istoriografii nepu v Ukraini [The state of scien-tific development and periodization of the historiography of the NEP in Ukraine]. Naukovi zapysky z ukrainskoi istorii. Zb. nauk. st. Pereiaslav-Khmelnitskyi. Vyp. 11, 121–139. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2001, Nep v Ukraini: istoriografiia 1920-kh rr. [Nep in Ukraine: historiography of the 1920s]. Naukovi zapysky z ukrainskoi istorii: Zb. nauk. st. Pereiaslav-Khmelnitskyi. Vyp. 12, 278–292. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2002, Istoriografiia novoi ekonomichnoi polityky v Ukrainskii SRR [Historiography of new eco-nomic policy In Ukrainian SRR]: monografiia. Kyiv: Khreshchatyk. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2002, Suchasnyi etap doslidzhennia Nepu [The modern stage of the research of NEP]. Nau-kovi zapysky z ukrainskoi istorii. Zb. nauk. st. Pereiaslav-Khmelnitskyi. Vyp. 13, 427–441. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2004, Istorychni portrety derzhavnykh ta politychnykh diiachiv Ukrainy. Navchalno-meto-dychnyi posibnyk [Historical portraits of state and political figures of Ukraine. Educational and methodological manual]. Kyiv-Pereiaslav-Khmelnitskyi. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2007. Birzhova torhivlia Ukrainy v period novoi ekonomichnoi polityky [Exchange trade of Ukraine in the period of new economic policy]. (1921–1929 rr.): monografiia. Kyiv-Chernivtsi: Knyhy-XXI. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2011, Istoriografiia istorii Novoi Sichi [Historiography of history of New Sich]. (1734–1775 rr.): monografiia. Kyiv: Knyhy-XXI. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2012, Petro Kalnyshevskiy: neskorenyi dukhom [Petro Kalnyshevskiy: unconquered spirit].: monografiia. Kyiv-Pereiaslav-Khmelnitskyi: Knyhy-XXI. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2017, Koshovyi otaman Zaporozkoi Sichi Petro Kalnyshevskiy: istoriografichniy dyskurs [Pet-ro Kalnyshevskiy, chieftain of Zaporizhzhya Sich: a historiographical discourse]. Monografiia. Kyiv-Chernivtsi: Knyhy-XXI. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H. H., 2023, Istoriia derzhavnosti Ukrainy. Navchalno-metodychnyi kompleks [History of the state sys-tem of Ukraine. Educational and methodological complex]. 2-e vyd., dop. Kyiv. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H., 2011, Koshovyi otaman Zaporozkoi Sichi Petro Kalnyshevskiy: novi pidkhody do ziasuvannia dyskusiinykh storinok biohrafii [Petro Kalnyshevskiy, the chieftain of Zaporizhzhya Sich: new approaches to elucidating controversial pages of the biography]. Pytannia istorii Ukrainy: Zb. nauk. prats. Chernivtsi, 25–29. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H., 2012, Petro Kalnyshevskiy v publikatsiiakh «Kievskoi stariny» [Peter Kalnyshevskiy in the pub-lications of «Kievskia starina»]. Kyivska starovyna. № 2, 161–170. [In Ukrainian].
- KOTSUR, H., 2018, Znyshchennia Zaporozkoi Sichi 1775 r. tarosiiska ahresiia proty Ukrainy 2014 r.: istoriia povto-riuetsia [Elimination of 3 of Zaporizhzhya of Sich 1775 and Russian aggression against Ukraine in 2014: his-tory repeats]. Europa Środkowa i Wschodnia: sto lat przemian, 1918–2018. 5–6 July 2018. The East European

State Higher School in Przemyśl, Poland, Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu, 77–81. [In Ukrainian].

KOTSUR, H., KOTSUR, A., 2021, Transformatsiia teoretyko-metodolohichnoi pidhotovky fakhivtsiv-istorykiv v umovakh suchasnykh postmodernistskykh vyklykiv [Transformation of theoretical and methodological training of historians in the conditions of modern postmodern challenges]. International scientific innovation in human life. The 5th International Scientific and Practical Conference. November 17–19, Cognum Publishing House, Manchester, United Kingdom, 625–627. [In Ukrainian].

Relihieznastvo, 2008, [Religious Studies]. Rekomendovano MON Ukrainy yak navch. posibnyk dlia studentiv vuziv. Za red. V. I. Dokasha, H. H. Kotsur. Chernivtsi: Ruta. [In Ukrainian].

На перехресті історіографії, джерелознавства та архівістики: до ювілею докторки історичних наук, професорки Галини Коцур

У статті висвітлюється життєвий і творчий шлях докторки історичних наук, професорки, завідувачки кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка Галини Георгіївни Коцур з нагоди її ювілею.

Проаналізовано багатоплановість проблематики наукових досліджень вченої, виокремлено три основних етапи її науково-дослідної діяльності, висвітлено внесок у розвиток української історіографії, історії культури, релігії, джерелознавства, археографії та архівістики. Ювілярці належить понад 300 наукових та науково-методичних праць, зокрема 14 індивідуальних і колективних монографій, більше 40 підручників та навчальних посібників. Вона згідністю представляє міжкафедральну Наукову школу з історіографії, джерелознавства та архівістики Шевченкового університету. Її праці україноцентричні, носять міждисциплінарний характер і знаходяться на межі багатьох галузей знань про історію, культуру і людину.

Зазначено, що Г. Г. Коцур – одна із розробниць і реалізаторок Освітньої програми «Архівістика та управління документацією», висококваліфікована викладачка і наставниця студентської молоді, багатогранна особистість, людина високих моральних якостей. Її лекції фахово орієнтовані, носять творчий характер, ґрунтуються на новітніх досягненнях історичної науки та архівознавства.

Ключові слова: професорка Г. Г. Коцур, інтелектуальна біографія, науково-педагогічна діяльність, історіографія, архівістика, проблематика досліджень.

Yaroslav Kalakura, Doctor of Historical Sciences, Honored Professor, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Ярослав Калакура, доктор історичних наук, заслужений професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9007-4991>

Maryna Palienko, Doctor of historical sciences, professor of department of archival studies and special branches of historical science of Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Марина Палієнко, докторка історичних наук, професорка кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9098-1142>

Received: 27.02.2024

Advance Access Published: April, 2024